

Sygn. akt IV CSK 15/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa małoletniego M. S.
przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Spółce Akcyjnej
z siedzibą w Warszawie
o zapłatę i ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 listopada 2016 r.,
skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 28 sierpnia 2015 r., sygn. akt V ACa .../15,

- 1. oddala skargę kasacyjną;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy w S. zasądził od pozwanego Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A. w Warszawie na rzecz powoda M. S. kwotę 572 500 zł z ustawowymi odsetkami: od kwoty 122 500 zł od dnia 10 listopada 2012 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 450 000 zł od dnia 21 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty, a także rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie po 500 zł miesięcznie od dnia 1 października 2012 r. do dnia 31 października 2014 r. oraz w kwocie po 1 500 zł miesięcznie od dnia 1 listopada 2014 r., płatną w sposób opisany w wyroku; ustalił ponadto odpowiedzialność pozwanego za skutki wypadku komunikacyjnego z dnia 13 marca 2010 r., jakie mogą wystąpić u powoda w przyszłości oraz oddalił powództwo w pozostałej części.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 13 marca 2010 roku matka powoda, będąca wówczas w 35 tygodniu prawidłowo przebiegającej ciąży, uległa wypadkowi komunikacyjnemu, za skutki którego odpowiada pozwany jako ubezpieczyciel OC sprawcy. W wyniku wypadku matka powoda doznała szeregu obrażeń ciała, w tym stłuczenia macicy. Ze względu na zagrożenie życia płodu, związane z przedwczesnym odklejaniem się łożyska, w trzeciej dobie po wypadku przeprowadzono cesarskie cięcie, w wyniku którego w dniu 16 marca 2010 roku, cztery tygodnie przed terminem, urodził się powód. Noworodek osiągnął 7 punktów w skali Apgar, stwierdzono u niego niedokrwistość i hiperbilirubinemię, podano antybiotyki oraz kroplówki nawadniające i w dniu 24 marca 2010 r. wypisano ze szpitala w stanie dobrym. Z uwagi na niepokojące objawy w drugim miesiącu życia, powoda podano badaniom, które stwierdziły epilepsję, obecność zmian w mózgu w postaci krwiaka, będących następstwem urazu komunikacyjnego oraz niedotlenienia w okresie okołoporodowym. Na podstawie opinii biegłego neurologa, Sąd Okręgowy ustalił, że w wyniku urazu w łonie matki, spowodowanego wypadkiem komunikacyjnym, u powoda doszło do zaburzeń neurologicznych pod postacią małopłowia wtórnego, zeza zbieżnego, encefalopatii niedotleniowo - niedokrwiennej, opóźnienia i nieharmonijnego rozwoju psychoruchowego, zaburzeń zachowania, nieprawidłowej kontroli postawy ciała oraz padaczki. Powód jest

leczony kwasem walproeinowym, który może mieć wpływ na funkcje poznawcze, albowiem został zastosowany już w pierwszym roku życia w okresie dynamicznego rozwoju mózgu. Zastosowanie leku spowodowało ustąpienie objawów, które nie jest równoznaczne z wyleczeniem padaczki. Zez został zoperowany i narząd wzroku jest aktualnie prawidłowy. U powoda występują zaburzenia połykania, żucia oraz mowy; w związku z następstwami wypadku potrzebuje systematycznej wieloprofilowej opieki i terapii o profilu neurologicznym, psychologicznym, pedagogicznym, logopedycznym, okulistycznym, ortopedycznym oraz terapii zajęciowej, przy czym trwająca od 2011 r. rehabilitacja nie poprawiła znacząco jego stanu zdrowia. Małogłowie z opisanymi zmianami w MR jest małogłowiem wtórnym i stanowi 20% uszczerbku na zdrowiu, porażenia i niedowłady skutkujące niedostatecznością precyzji ruchów 5%, zaburzenia neurologiczne i psychiczne uwarunkowane organicznie (encefalopatie) 60%. Konsekwencje urazu okołoporodowego związanego z wypadkiem powód będzie odczuwał całe życie; na razie trudno jest ocenić jego skutki dla aktywności życiowej powoda w przyszłości.

W oparciu o te ustalenia, Sąd Okręgowy uznał, że odpowiednia - w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. - suma zadośćuczynienia za doznaną krzywdę powinna wynieść 600 000 złotych i stąd zasądził na rzecz powoda 572 000 złotych, uwzględniając wcześniej wypłaconą przez pozwanego kwotę 28 000 złotych. Na podstawie art. 444 § 1 i 2 k.c., Sąd przyznał także powodowi kwotę 500 złotych tytułem zwrotu kosztów leczenia oraz rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w kwotach wskazanych w wyroku.

Po rozpoznaniu apelacji powoda, Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 28 sierpnia 2015 roku zmienił zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że zasądził na rzecz powoda dalszą kwotę 200 000 złotych tytułem zadośćuczynienia za krzywdę. Aprobując ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny uznał bowiem, że rozmiar doznanej przez małoletniego powoda krzywdy przemawia za przyjęciem, że kwotą adekwatną do jej zakresu i skutków jest 800 000 złotych.

W skardze kasacyjnej powód, zarzucając naruszenie art. 445 § 1 k.c., domagał się zmiany zaskarżonego wyroku przez podwyższenie kwoty 200 000 złotych do kwoty 400 000 złotych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Obszerne orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz piśmiennictwo wypracowało kryteria, które powinny być brane pod uwagę przy ocenie przez sąd, jaką kwotę zadośćuczynienia uznać należy za „odpowiednią” w rozumieniu art. 445 § 1 k.c., akcentując potrzebę uwzględnienia przede wszystkim rozmiaru krzywdy. W przypadku uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia należy wziąć pod uwagę między innymi rodzaj i stopień intensywności cierpień fizycznych lub psychicznych, czas ich trwania, nieodwracalność skutków urazu, wpływ skutków wypadku na dotychczasowy styl życia pokrzywdzonego, rodzaj dotychczas wykonywanej przez niego pracy zarobkowej, szanse na przyszłość, a także poczucie nieprzydatności społecznej czy wywołaną następstwem deliktu bezradność życiową pokrzywdzonego. Zwraca się przy tym uwagę na konieczność zachowania niezbędnej równowagi między kompensacyjną funkcją zadośćuczynienia, a koniecznością uwzględnienia materialnego poziomu życia i dochodów społeczeństwa. Określenie sumy zadośćuczynienia należnego powodowi, jako ściśle zależne od okoliczności faktycznych każdego indywidualnie rozpatrywanego przypadku, jest objęte sferą swobodnej oceny Sądu rozpoznającego sprawę, co nie oznacza jej dowolności. Do skorygowania sumy zadośćuczynienia może, z uwagi na merytoryczny charakter postępowania apelacyjnego, dojść na skutek wniesienia apelacji. Sąd drugiej instancji ponownie bowiem rozpoznaje sprawę o zadośćuczynienie co do jej istoty, dokonując własnych ustaleń faktycznych oraz aktów wykładni i stosowania norm prawa materialnego właściwych z uwagi na podstawę faktyczną rozstrzygnięcia.

Skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, ma odmienny charakter z uwagi na jej publicznoprawne zadania, zmierzające do zapewnienia jednolitości wykładni i stosowania prawa oraz do wpływania przez Sąd Najwyższy na rozwój prawa pozytywnego i jurysprudencji. Z tego punktu widzenia

Sąd Najwyższy ocenia zgodność zaskarżonego prawomocnego wyroku Sądu drugiej instancji z prawem materialnym i procesowym w granicach zaskarżenia i podstaw kasacyjnych, pozostając związany ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez Sąd drugiej instancji.

W rozpoznawanej sprawie nie doszło do naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 445 § 1 k.c. przez błędne przyjęcie sumy 800 000 złotych jako spełniającej wymogi „odpowiedniego” zadośćuczynienia, albowiem wbrew zarzutom powoda, Sąd Apelacyjny uwzględnił wszystkie okoliczności rozpatrywanej sprawy, a jego decyzji nie można przypisać arbitralności czy dowolności z uwagi na to, że Sąd wziął pod uwagę wskazane wyżej kryteria ustalenia sumy zadośćuczynienia, wyjaśniając motywy rozstrzygnięcia w sposób pozwalający na ich zweryfikowanie. W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 w związku z art. 108 i art. 398²¹ k.p.c.

jw

kc